

تورک پوردی

Yıl: 2 Sayı: 10 (34) Tuluat 1328
 تورکلرک فاندمنه چالیشیر
 اون بئش کونده بر جیقار

کیمک که طاغده باغی وار، یوره کنده داغی وار .

(باشی ۱۹ نجی صابی ، ۵۸۱ نجی صحیفه ده در .)

راغ ۲۱

نه اولمش ؟ هیچ ! صباح اولمش ! هانکی کیجه صباح اولماز که ؟ بلکهده بویله دینلر اولور . فقط کلده بندن صور !

جمعه ایرته سی صباحی ، بلکهده آلاجه صباح ، اودن چیقارم . . فکرم طاغینیق ، ذهنم یورغون . . کوکلم یانیق ویانغین ، روحم ازیك و آرغین [۱] . . فقط بوقادار ایرکن مکتبه کیدلر . . بر آز بلکه مه لی . نهایت وقت اولور ، مدیر بکک یرنده بولوندیغنی اوکره نوب یانته کیرم .

مدیر بنی بابا حالندن آکلایان باباجان برطورایله قبول ایدوب دیکلر . بر آز دیکلر ، بویوریکز اوتوریکز ، دییوب قولتوق کوسته ریر . ده اجه آجیلیرم ، دردلرمی داها داها آچارم . کویا که یارمک اوستدن صارغی آلینیر . . بویوک خفیفلک طویارم .

او ، ابتدا طبیعتله کندی اصوللرینی مدافعه ایدر . . ویریلن جزالر اساساً معلملرک حقیدر و حقیدر ، دیر . بونی بن اساس اولارق آکلارم ، تسلیم ایدرم . فقط ، دیرم ، جزادن مقصد و غایه چوجوغنی تعذیب دکلدر ، تعجیز دکلدر ، تذلیل و ترضیل دکلدر . . بلکه تفریحدر ، تقدیردر ، تعزیزدر ، توقیردر . .

[۱] آلاجه صباح ، دینجه قولاغمه ندیمک معهود :

- » سپیده دم که اولوب دیده خوابدن بیدار ،
- » خروشه باشلادی . ناکاه ، سرده درد خار . .
- » هزار ضعف ایله حمامه طوغرو عزم ایتدم .
- » کمر کسته ، پراکنده کوشه دستار !

قصیده باشی بیتلری کلدی . بن بوراده ندیمی سکوت ایدرم . چونکه اونکی اکلنه دیبه کندینی اکلنجه ایدن سرخوشک مسأله سی ، بتمکی اوغلنک معنوی صحتی دوشونن خسته بابانک مسأله سی . ترا نرده ؟ ترا نرده ؟

ذاتاً چو جوق حقیر برشی دکلدر، تحقیر ایدیه مز.. عظیم برشیدر، تعظیم ایدیلیر
و ایدیه لیدر. حاصلی جزا اونی کوجولتمک و آچالتمق ایچون دکلدر، بالعکس
بویولتمک و بویوکلکنی آکلاتمق ایچون.. یوکسولتمک و یوکسه کلکنی آکلاتمق
ایچوندر. اوکا آئنده نه نعمتلر اولدیغنی، الندن نه لر کله چکنی، قدری و قیمتی
نه قدار محترم بولوندیغنی آکلاتمالی و اوکرتمالی.

بزبونلری اولرده یاپامادیغمز و یاپامایه جغمز ایچون چو جوقلرمزی مکتب
دینن تربیه اوینه کتیریپورز. مکتب بونلری کرکی درجه ده دوشونورسه
مقصد و غایه اساسندن دیکشیر، اووقت جزا فکری هواده ساللانیر قالیر.
بونلریاواش یاواش و بمنه تعالی اولاجق.. فقط اون ییل سوکره اولاجغه
اون آی سوکره، حتی بش آی سوکره اولسون.. بز بونقطه ده چوق
صبر سوز. بو اوزاق اییلکی هم تیله، غیر تیله یا قلاشدیرمق بو تربیه اوینهک باهاسی
اولان مدیرک وظیفه سیدر. بو اعتبارله درکه مدیرک حرمتی نظر مزده چوق
بویوکدر.

بوملاحظه لرده مدیر بکله تماماً اورتاق چیقارز. او بی آکلار، بنده
اونی آکلارم. اوت، ایچنده دنیانک هر بوجاغندن گلش بیک چو جوق بولونان
بر بویوک اوده ساده لافله، نصیحتله نظام و انتظام محافظه ایدیه مز.. بویله
یرلرده بر آزعرف، بر آز شدت لازمدر. شوو ارکه بو اصولک دها آز
قوللانماسنه طوغرو کیدمه لی.

آکلادیق، جزا عفو ایدیه مز.. یا؟ اوت کی هفته یه بیر اقیله بیلیر. بونی
او حاله قویدیق. چیقدم. آرتیق مستریجم، او غلم بش کون سوکره اوه
کله حک.

داغ ۲۲

بخشنه یه کله حک. بکی، بونکله هراکسیک طولدی، هر غائب یرینه
کلدی می؟ خاییر خاییر. هیچ او یله دکل.
صانیرم که داغ لرمی انی کوره نلر سویله دکلرمی آکلار و حقلی بولور..
تأثر لرمه فضله شاعرلک نظریله باقار. چونکه بن او غلمی، بن، کی کوت

کوتوروم قالوب ، ملتہ سولوک و بوغاز آغرینی اولماسین ، دییه اومدن طیشارییه ، کیجه لك مکتبه یوللامشم . بو، باد هوا ده دکل .. اومک ییه جکندن ، کیه جکندن کسوب ایجه پازمه ده ویریورم . اومکتب دنیلن یر ، اوزرینه آلدینی ایشی بنم اومده یاپاجغمدن داها ائی بر حالده یاپامازسه ، ناصیل شکایت ایتم ؟ شکایتده ناصیل حقلی اولمام ؟

عجبا ، مکتب بنم شکایتمی حتی قادار دیکه یوب آ کلادی و حقمی تأمین ایتدیمی ؟ یوره مک سویله دیکنی سویله رم که خاییر . قابا صابا بر کویلی ایسه مده بوقادارینی آکلارم و آکلایورم . مکتب ، سوزده خاطر می خوش ایدوب بنی صاودی . کیسه عیلاماسین که بو بر حقیقتدر .

واقعا سوزم « سلام علیکم کور قاضی » فقره سنه یا قلاشیور . . . بیلیرم بوقادار طوغرودن قاضی اقدی ده خوشلانماز . نه یاپالم که غایت مهم بر مسأله قارشیسنده یز . آه نه دییه یم ؟ او غلم بنم بولوندیغ زمانک دکل ، داها امان ویرمز بر زمانک آدمی اولاجق . . . کوریورم که اوزمانه یارایه جق صورتده یتشدیریله میور . حال بو که بوندن خلقه قارشیده ، حقه قارشیده مسئول اولان بنم [بن ایم] . ناصل تلاش ایتم ؟

اذن سزلك ماده سی آرقه سنده بن داها چوق شی (۱) آ کلادیغ ایچون کوکله سوز آ کلانامایورم . قورقولرمی ، ایلشکلرمی یاقیشماز فلان دییه کتم ایده محبوب آچیق آچیق اورته یه دوکیورم .

پکی اما ، عجبا مکتب ، داها زیاده برشی یاپاپیلیرمی ؟ بونی اعتراف ایدرم که یاپاماز . یا کیم یاپار ؟

داغ ۲۳

مکتبدن چیقاجق ایشی مکتب مدیری یاپامازده کیم یاپار ؟ او غلنی اوقوتمق ایچون موم اولوب یانان بابانک دردینی کیم دیکله ر ؟ اونک عرض حالنی کیم اوقور ؟ یاره سنه کیم باقار ؟ معارف ناظریمی ؟ البته معارف ناظری ! چونکه بوایشلره باقاجق ایلچنده اوندن بویوکی یوق .

عجبامعارف ناظری اولان ذات عالی بونلری دوشونیورمی؟ البته دوشونیور.
لکن بکا سورارسه کر، اولانی اولدینی کبی سویله مه مه مساعدده بویورورسه کز،
بوکاده، خایر، دییه جکم.

افندیم، بن ایی ایی آکلایورم که او بونلری دوشونه میور و دوشونه مز.
واقعا وقت وقت بنده آلدانیرم.. ناظر دن اوطه جییه و قایجییه قدار بوتون
معارف آدم لرن دن اییلک اومارم. فقط اومق باشقه، اومدیغدن برآزیه
نائل اولمق باشقه.

کوردیک.. مشروطیت کلدیکندن بری، معارف ناظرلغنه هر بویدن
هر صویدن رجللر کلدی.. سیاسی، ادیب، کنج، اختیار، عالم، جاهل،
هیسنی کوردیک.. معارفی فدان کبی یرهدیکنلر، طوبا کبی کوکدن سارقیتانلر،
هیسی هیسی بر شی یاپامادی. حتی، وهاللری راویلرک بویونلرینه اولسون،
هاشم پاشا معارفی داها حاللیجه ایدی، دینلر وار.

همده معارف باشقه دائرملردن جوق کری، دیورلر.. دیدیکلرینه کوره،
باشقه دائرملر ایی کوتو بر شیرل یامش، معارف یاپاماش. عجب معارفه باقائلر
هب بجرکسز و حیتسزمی تصادف ایش؟ یوقسه معارف ایشی جوق کوچ،
جوق پارهیه باقار. جوق باشقه بر ایشمی؟ سویله یین جوق ایسه ده آکلایان یوق.
کله لم یینه کندی خدمزه.. بنم دردلرمی معارف ناظری دوشونمه یه جک ده
کیم دوشونه جک؟ کرچک، معارف ناظری کندیسنی ناظر ایدن ملتک یاننده
هیچ کیمسه دکل! او یله ایسه، بنده ملته کیدرم.

داغ ۲۴

ای محترم عثمانلی ملتی! عفو ایت.. جوق بوکالدم.. یوزمی سکا دونوب،
بر قاج شی سوراجم، سندن ده بر قاج شی ایسته یه جکم.

شبه یوق، هر عثمانلی فضیلتی برانساندر.. بواعبارله، دنیادن کتدیکی
وقت، اوغول قیز، یرینه خلفلر بیراقنی بورج طانیر، چونکه وفاتیه ملت بکوندن
بر فرد اکسیتن کیمسه نک، هیچ اولمازسه، او اکسیکی طولدور مقله مکلف
اولدینی بیلیر. عثمانلیق فضیلتی ایسه، بو بورجک، بره بر دکل، قات قات

اولارق اوده نهمه سنى ايستهر و عثمانلى بونك ايچون هر فداكارلغه قاتلانير . ينه هر عثمانلى يرينه بيراقاجنى خلفلى ، فضيلت و كفايت اعتباريله همان كندى كې دكل ، كنديندن داها الويريشلى و بولونه جقلى زمانه و ايشه داها ياراييشلى يتيشدير مكي وظيفه صايار . چونكه يرينه قالاچق كيمسه لرك ، يالكز كنديسنك و حالك دكل ، ملتك و استقبالك مالى اولديغنى اونوتماز . جهانك مسلمى بر حقيقتدر كه عثمانلى غيره عائد شيلرده داها زياده غيرتليدر .

ديكر طرفدن ايسه ، هر عثمانلىك بوبورجى حقيله وقات قات اوده نهمه سنى و بوظيفه ينى كركى وجه ايله و كركى قادار يرينه كتيرمه سنى ايچون ، ملتشدن قولايلىق و حاضرلق ايسته مك حقيدر . چونكه بر شيك منفعتدن مستفيد اولان ، اونك ايچاب ايتديكى كلفته قاتلانمق لازم كاير و عثمانلى ملتى بوندن قاچماز .

اي محترم ملت ! سن ، بورجى و وظيفه سنى طانيان ، فردلرك حقلرينه نه قادار خدمت ورعايت ايدورسك ؟ عجباً هر عثمانلى بورجى و وظيفه سنى ايضا ايدركن نه لر چكيور ؟ نه صيقينتيلره قاتلانيور ؟ نه قادار موفق اوليور ؟ بوندن خبرك وارمى ؟ شبهه سز ، چوجوق باباسى اولمق و چوجوغنى اوقوتمق ايسته مك قباحث دكلدر . پكى ، صوريورم ، بن اوغلمى اومه اوقوتا بيليرمى يم ؟ بن اومه مكتب آچا بيليرمى يم ؟ نه ياپارم ؟ اولسه اولسه ديشدن طيرناقدن آرتيراجم بر قاچ پاره جقله آتيلوب مكتب ايستهرم ، ديرم . ايسته اويله ديورم .. مكتب ايستهرم !

داغ ۲۵

ينه سكا دونه رك ، صوريورم و ايسته يورم ، اي محترم عثمانلى ملتى ! مملكته عائد بورجى و وظيفه سنى جانيله ايضا ايتك ايسته ين و بونى يايىق ايچون معرفته و مكتبه طوتونمغه محتاج اولان عثمانلى فردلرينه ، عمومى خدمتلك آراسنده نه قادار قوت آيرمشك ؟ معارف بودجه سنه قاچ پاره تخصيص ايتمشك ؟ بونى دوشونيورميسك ؟ ديهه صورمادم .. اوت ، بوسنك ايچون ، او كولماز بريارمدر .. دائما قانار ، دائما صيزلار بر داغدر . فقط بن عاجز عثمانلى فردى ايچونده دائما قانار و صيزلار بر داغدر كه دولتك اوتوز درت كسور مليون

لیرالق عمومی بودجه سی ایچنده معارف بودجه سی بر میلیون ایرادن ده اکسک اولاماز .

اوکره نیورز.. معارف بودجه سی (۳۲۶) سنه سنده (۹۴۶) بیک کسور لیرا ، (۳۲۷) سنه سنده بر آز فضله ایله (۹۹۴) بیک کسور لیرا .. بوسنه بودجه سی ایسه بکن سنه لردن داها اکسک اولارق (۹۱۱) و (۹۴۰) بیک کسور لیرا دیرکن - مجلسک فجته یه اوغراتیلما سیله - حالیه ساللاندی قالدی . بوقادار پاره ایله نه اولور ؟ اونی بیله مم . فقط بونکله عثمانلی بودجه سنک طویورولامایه جغنی پک ای بیلیرم .

واقعا هرکسک معلومی که ملتک حالی یوق .. چوق پاره ویره من . فقط قارین طویورمق ایچون ، لازم ییمکک یاریسی ویا یاریسنک یاریسی قادارده برشی ویرلنرله قارین طویمق دکل ، (سدرمق) دیدیکلری درجه ده بیله برشی اولماز . ظنم بزم حالنر بودر . بو نقطه ده ، معارفه ویریلن آز چوق پاره بوشه کیدیور ، دیمک طوغرو دکلسه ده ، دیورلر .

بن دیرم که معارفه ویریلن پاره بوشه کیتمز . . . ملت بویله دوشونمز . بوبابده قیصمیرلک ایدیلیورسه چاره سزلکدن ایدیلیور . فقط بیلمه لی که بوندن برشی قازانما یورز ، پک چوق غائب ایدیورز . بوتارلاده عادت ، اکمین بیجیور . « کیسه لازم ایسه ا کک ، اوکا لازم ا کک ، دیمه مشلرمی ؟

سوزی چوق چیکنه دم .. عجبا بو جا بالانیشر نیچون ؟ یالکیز کندی اوغلم وکندیم ایچونمی ؟ خاییر خاییر ، بیک کره خاییر ! ملت ایچون جا بالانیورم ، ملتک مکتب بنالری ایچنده جوروین اوغوللری قیزلری ایچون جا بالانیورم . یوقسه بوتون ملت وملتک اولادی بودردک دردلیسی اولماسه ده ایش بنم اوغلمله بکا قالسه ، سس بیله چیقارمازدم .. قدرمن ، دیوب صوصاردم .

داغ ۲۶

آدم سن ده . . بیراق بونلری ! اما اذنسزک جزاسندن بوامتحاناه قادار یدی سکز آی ایچنده بوامتحان آراسنده برچوق اوزوجی واوزونتولی حاللرده واقع اولدی . اولسون ، اونلری ده بیراق ! آ ؟ چونکه فائده سی یوق . باری ،

لطف ایدیکزده شو امتحان ورقه سنه برکوز کزدیریکز . نه اولمش ؟ برکره
بوکا باقوب بکا بوبابده ایکی سوزجک سویله تیگز .

« استانبول سلطاننسی ، اعدادی لیسه برنجی صنف شاگردانندن ۱۶۹
نومرولی (ص) افندی .

علوم دینه ۱۰ ، معلومات مدینه ۶ ، تورکجه ۱۰ ، عربی ۹ ، فارسی ۴ ، فرانسزجه
۳ ، تاریخ ۵ ، جوغرافیا (برنجی) ۱۰ ، حساب (دردنچی) ۱۰ ، هندسه ۹ ، حکمت ۵ ،
کیمیا ۳ ، موالید ۱۰ ، رسم ۲ ، حسن خط ۱۰ ، حسن حرکت ۱۰ ، اکال . »

ای اما ، مکتبک امتحانه قاریشمق ، امتحان نوتلرینی تنقید ایتک حدضر
و حقمر دکلدرد . ذاتاً بنده خدمدن یوقاری یه صاللانوب برحق دعوا ایده جک
دکلم . شویله آرامزده خدم و حقم داخلنده برملاحظه بیان ایده جکم .

بن بیلیرم اوغلمک یازیسی حسنسر دکل ، بایاغی چیرکیندر . یازیدن (۱۰)
نومرو ویرمشر . رسم یاماسی اولدیقجه رسمدر .. طاسلاق یاپار ، کولکه آتار ،
ایچه بکزه تیر . رسمدن (۲) نومرو آلمش ، اکاله قالمش . علوم دینه نک - کتابی
(وسیله الفلاح) دن او قونان کتاب الطهاره نک - پک قولای برشی اولامایه جفی
معلوم .. اوندن (۱۰) نومرو ویرمشر .

جوغرافیدان برنجیلکی طوتان ، حسابدن و موالیددن (۱۰) نومرو
آلان بر افدینک کیمیادن (۳) ، حکمتدن (۵) نومروده قالماسی ذهنه بر آاز
طور غونلق ویرمزمی ؟

فرانسزجه دن (۳) ، فارسیدن (۴) ، تاریخدن (۵) نومرو آلماسنه باقدیقجه
أوده او کره ندیکی شیرلی مکتبده ، یاری یاری یه ، و یاریدن بر آاز فضله غائب
ایتمش ، دییه جکم ، کلیور .

پکی ، افندیم ! لکن نه دییه بیلیرز ؟ برشی دییه میز .. یالکز بر آای سورمن
امتحانه وهر امتحانده برقاچی برلشن میز لک تقدیر لرینه ، بارک اده ، دیرز ..
بونلری ده برر داغ اولارق سینه مزه چکرز . ایشته دیدیک ده .. ایشته
چکدیک ده .